

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative
(consolidarea sistemului de protecție a copilului împotriva violenței,
neglijării și/sau exploatării)

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (*consolidarea sistemului de protecție a copilului împotriva violenței, neglijării și/sau exploatării*) a fost elaborat de către Ministerul Muncii și Protecției Sociale.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

Prezentul proiect de lege decurge din necesitatea acordării unei protecții sporite copilului în mai multe domenii, în baza recomandărilor internaționale și reieșind din aspectele practice ce vizează procesul de asigurare a respectării drepturilor copilului de către specialiștii care interacționează regulat cu copiii din domeniul public sau privat, aspecte care sunt descrise la secțiunile de mai jos din prezenta Notă.

În partea ce ține de Codul muncii, prezentul proiect derivă din angajamentele internaționale asumate de Republica Moldova, ca urmare ratificării prin [*Legea nr. 263/2011*](#) a *Convenției Consiliului Europei pentru protecția copiilor împotriva exploatării sexuale și a abuzurilor sexuale (Convenția Lanzarote)*, și în conformitate cu recomandările reflectate în cel [*de-al doilea Raport de implementare a Convenției Lanzarote „Protecția copiilor împotriva abuzului sexual în cercul de încredere: strategiile”*](#). Mai exact, Comitetul Lanzarote a recomandat părților Convenției să asigure ca verificările obligatorii la angajare să nu se aplice doar unor profesii, ci tuturor profesiilor care implică contact regulat cu copiii, indiferent de sectorul de activitate (public sau privat).

Pentru a implementa recomandările menționate, prin [*Dispoziția Guvernului nr. 206/2024*](#) a fost aprobat *Setul de măsuri privind implementarea recomandărilor Comitetului Lanzarote privind asigurarea implementării Convenției Consiliului Europei pentru protecția copiilor împotriva exploatării sexuale și a abuzurilor sexuale (Convenția Lanzarote)* pentru perioada 2025-2026, care include, *inter alia*, următoarele acțiuni:

15.1. - elaborarea proiectului de modificare a Codului muncii al Republicii Moldova nr. 154/2003 (ajustarea cadrului legal pentru a interzice angajarea persoanelor care au săvârșit acțiuni ilegale împotriva copilului la posturi de muncă care implică contact regulat cu copiii, indiferent de sectorul de activitate (public sau privat);

15.2. - promovarea proiectului actului normativ în ședință de Guvern;

15.3. - instituirea mecanismului de prezentare a informațiilor la angajare, precum și în cazul persoanelor deja angajate, privind lipsa condamnărilor pentru infracțiuni referitoare la viața sexuală, inclusiv față de copii și lipsa proceselor penale intentate în curs de examinare pentru infracțiuni privind viața sexuală, inclusiv față de copii);

15.5. - instituirea mecanismului de verificare continuă/periodică a tuturor profesioniștilor aflați în contact regulat cu copiii.

În partea ce ține de completarea Codului de procedură civilă, temeiul legal îl reprezintă [Convenția de la Haga din 1980 asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale a copiilor](#), mai exact [Ghidul bunelor practici, partea a III-a intitulată „Măsuri preventive”](#), care recomandă statelor să prevadă în cadrul lor intern măsuri de prevenire a fenomenului deplasării și/sau reținerii ilicite a copiilor.

Modificările care se propun în proiect pentru ajustarea *Legii nr. 99/2010 privind regimul juridic al adopției* vin să consolideze sistemul de protecție a copilului, în special ce ține de asigurarea plasării împreună a fraților/surorilor într-o formă de protecție, iar în cazul în care acest lucru este contrar interesului superior al acestora să fie întreprinse toate măsurile necesare pentru asigurarea comunicării între aceștia.

Noile prevederi vin să asigure buna implementare a [Liniiilor Directoare ONU pentru Îngrijirea Alternativă a Copiilor](#), care stabilesc în acest sens că: *„Frații/surorile cu legături existente nu ar trebui, în principiu, separați prin plasarea în îngrijire alternativă, cu excepția cazului în care există un risc clar de abuz sau o altă justificare în interesul superior al copilului. În orice caz, ar trebui depuse toate eforturile pentru a permite fraților/surorilor să mențină contactul unul cu celălalt, cu excepția cazului în care acest lucru este împotriva dorinței sau intereselor lor.”*.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

Prezentul proiect de lege are drept scop consolidarea mecanismelor legale de protecție a copilului, prin intervenții legislative orientate spre reglementarea unor aspecte esențiale ce țin de relațiile familiale, prevenirea și combaterea violenței, precum și asigurarea accesului egal și efectiv la drepturi, servicii și măsuri de sprijin pentru copii și familiile acestora.

În prezent, cadrul normativ național în domeniul protecției copilului este reglementat printr-un ansamblu de acte legislative și normative care stabilesc atribuțiile autorităților competente, mecanismele de prevenire și intervenție, precum și garanțiile de protecție a drepturilor copilului. Cu toate acestea, aplicarea practică a normelor existente a evidențiat o serie de deficiențe și lacune normative care afectează eficiența sistemului de protecție a copilului. În ultima perioadă au fost înregistrate multiple cazuri de violență asupra copiilor, precum și situații de risc care implică familii cu copii, fapt ce relevă necesitatea consolidării mecanismelor de prevenire, intervenție și coordonare interinstituțională.

Totodată, au fost constatate insuficiențe în ceea ce privește claritatea anumitor reglementări, uniformitatea procedurilor de intervenție, accesul efectiv la servicii de protecție și cooperarea dintre autoritățile și instituțiile responsabile. Deficiențele existente limitează capacitatea autorităților de a interveni prompt și eficient în situațiile de risc, afectând nivelul de protecție și garantare a interesului superior al copilului.

În acest context, se impune revizuirea și completarea cadrului normativ, în vederea dezvoltării unui sistem de protecție a copilului mai bine structurat, coerent și funcțional, capabil să răspundă adecvat nevoilor actuale și să asigure respectarea efectivă a drepturilor fundamentale ale copilului, în conformitate cu standardele naționale și internaționale în domeniu.

Mai exact, proiectul propune următoarele măsuri:

- **Consolidarea cadrului de prevenire și combatere a violenței și abuzului asupra copiilor în interacțiunea cu specialiști/voluntari din diverse domenii, în contextul contactului frecvent al acestora cu copiii.** În prezent, aspectul controlului obligatoriu pentru anumiți profesioniști, activitatea cărora implică interacționarea regulată cu copiii, la etapa de recrutare a acestora se realizează doar la unele profesii și nu acoperă un spectru mai larg din diferite domenii. Or, această condiționare reprezintă un element important de prevenire a abuzului față de un copil, prin diminuarea posibilității de interacționare a unei persoane lipsite de integritate în acest sens de a intra în contact cu copiii, profitând de locul de muncă deținut.

Unele acte normative care reglementează angajarea în câmpul muncii a unor specialiști, activitatea cărora implică contact regulat cu copiii, prevăd norme ce țin de integritatea specialistului angajat prin verificarea faptului dacă a săvârșit o infracțiune sau contravenție față de copii până la etapa de angajare. De exemplu, poziția de asistent parental profesionist, în conformitate cu [standardul 20 - Evaluarea solicitantului la funcția de asistent parental profesionist](#); poziția de tutore/curator, în conformitate cu [punctul 25 din Regulamentul-cadru](#); sau poziția de părinte-educator, în conformitate cu [standardul 20 - Evaluarea solicitantului la funcția de părinte-educator](#), care prevăd necesitatea prezentării cazierului judiciar la angajare.

Menționăm, că actele normative, ce reglementează aspectele de angajare a persoanelor la profesii care implică un contact regulat cu copiii, sunt multiple și implică un șir de domenii diverse de activitate (sănătate, educație, social, de drept, culturii, tehnologiilor informaționale etc.). Totodată, nu există o normă generală obligatorie în acest sens pentru toate profesiile, care implică un contact regulat cu copiii, indiferent de sectorul de activitate (public sau privat). De asemenea, nu există o normă obligatorie pentru toate profesiile vizate, de a fi sesizat angajatorul în cazul în care împotriva angajatului a fost inițiată o cauză penală pentru o faptă săvârșită față de un copil sau față de o persoană care se află în imposibilitatea de a se apăra, fapt care ar servi temei pentru suspendarea salariului respectiv din lucru.

Rigori vor fi instituite și pe aspectul de voluntariat, pentru a asigura un standard înalt de integritate în privința activităților care implică contact cu copii.

- **Prevenirea răpirii internaționale a copiilor, prin introducerea unor prevederi clare care să descurajeze acest fenomen grav și să protejeze drepturile copilului și ale părinților.** Parlamentul a adoptat [Legea nr. 292/2024 privind protecția specială a copiilor împotriva deplasării în străinătate sau reținerii ilicite](#), prin care a fost creat un mecanism de implementare a *Convenției de la Haga din 1980 asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii*. Această Lege stabilește în mod detaliat etapele procedurii de înapoiere a copilului în locul reședinței obișnuite și de exercitare a dreptului de vizitare, în conformitate cu standardele internaționale. În paralel, se impune dezvoltarea unui mecanism de prevenire a cazurilor de răpire internațională, care să includă măsuri care permit identificarea situațiilor cu risc și intervenții rapide ale autorităților competente pentru a reduce necesitatea inițierii procedurii de înapoiere, care este adesea complexă și de durată.

În perioada anilor 2019–2026, Autoritatea Centrală a Republicii Moldova, în calitate de stat solicitant, a adresat autorităților centrale ale altor state un număr de 81 de

cereri privind înapoierea copiilor. Procesarea acestor cereri durează în timp și presupune cheltuieli considerabile pentru părțile implicate. Crearea unui mecanism de prevenție ar asigura scăderea numărului de cazuri de deplasare și reținere ilicită a copiilor.

- **Includerea prestațiilor sociale sau ajutoarele bănești acordate de către autoritățile statului copilului sau familiei sale pentru acesta în lista veniturilor care nu pot fi urmărite, prevăzută în art. 110 alin. (1) din [Codul de executare nr.443/2004](#).** Astfel, veniturile sub formă de prestații sociale sau ajutoarele bănești, acordate de către autoritățile statului și încasate de familie pentru copil **reprezintă un bun al său**, oferit exclusiv în interesul superior al acestuia (inclusiv pentru a preveni apariția riscului/dificultății care să conducă la separarea copilului de mediu familial). Prevederea vizată este susținută și de alte prevederi ale Codului de executare, în speță, art. 89, lit. b) – unde este stipulat că *nu pot fi urmărite bunurile copiilor debitorului*.

Totodată, modificările propuse urmăresc să excludă posibilitatea urmăririi de către executorul judecătoresc a resurselor financiare oferite de stat prin intermediul prestațiilor sociale și al ajutoarelor bănești destinate depășirii situațiilor de vulnerabilitate.

În prezent, în numeroase cazuri, sumele transferate în conturile debitorilor, inclusiv cele cu destinație socială, sunt supuse executării silite, fapt care privează efectiv familiile cu copii de sprijinul financiar acordat de stat. Această situație reduce eficiența măsurilor de asistență socială și conduce, în practică, la agravarea situației materiale a familiilor vulnerabile.

Prin urmare, noile prevederi legislative urmăresc eliminarea unor asemenea situații și asigurarea faptului că prestațiile sociale și ajutoarele bănești acordate de stat își păstrează destinația socială, contribuind efectiv la susținerea copilului și a familiei, precum și la prevenirea aprofundării vulnerabilității sociale.

- **Limitarea contactului cu copilul în cazurile de violență în familie, în vederea garantării siguranței și interesului superior al copilului.** Se consideră necesar de consolidat cadrul normativ, astfel încât să fie prevenite revictimizarea și traumele emoționale pe care le poate resimți copilul atunci când interacționează cu părintele care aplică violența în familie. Acesta urmărește scopul protejării copilului de un mediu abuziv care îi poate afecta dezvoltarea fizică, psihologică și socială.

- **Asigurarea menținerii relațiilor dintre frați și surori separați prin adopție.** Prevederile actuale ale articolului 10 alineatele (4) și (5) din *Legea nr. 99/2010 privind regimul juridic al adopției* fac referire doar la situațiile de separare a fraților/surorilor prin adopție internațională, când este necesară asigurarea comunicării între aceștia ținând cont de domicilierea acestora în țări diferite, însă nu acoperă expres situațiile de separare a fraților prin adopție națională și măsurile necesare de a fi întreprinse în acest sens, context în care, prin modificările propuse în proiect, autoritățile tutelare teritoriale vor avea obligația de a emite o dispoziție prin care să stabilească și apoi să asigure că frații/surorile separate prin adopție să mențină relațiile, dacă acest fapt nu va contraveni interesului superior al acestora.

- **Suplinirea categoriilor de copii cărora este necesar de atribuit statutul de copil rămas temporar fără ocrotire părintească.** S-a constatat că în cazul copiilor străini, care au intrat pe teritoriul Republicii Moldova fără a fi însoțiți de o persoană adultă care să fie responsabilă pentru ei prin lege sau au fost lăsați pe teritoriul Republicii Moldova fără un act juridic, cadrul normativ nu prevede necesitatea atribuirii unui statut

de copil rămas temporar fără ocrotire părintească, până la reintegrarea acestuia în familia biologică. Menționăm că pe perioada identificării părinților copiilor vizați, autoritatea tutelară teritorială este reprezentantul legal al acestora.

- **Excluderea dublării normelor existente cu privire la măsurile destinate copiilor cu comportament deviant sunt reglementate în două acte normative:** în Legea nr. 140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți și Legea nr. 299/2018 privind măsurile și serviciile destinate copiilor cu comportament deviant.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Prezentul proiect de lege propune unele modificări și completări legislative la mai multe acte normative, după cum urmează.

1. **Codul familiei** se propune a fi completat cu prevederi care reglementează expres termenul în care instanța de judecată urmează să se pronunțe pe marginea acțiunilor înaintate în instanța de judecată privind decăderea din drepturile părintești sau privind luarea copilului de la părinți fără ca aceștia să fie decăzuți din drepturile părintești, și anume termenul *în decurs de până la 45 de zile și, respectiv, de 30 de zile lucrătoare* de la data depunerii cererii spre examinare. Această modificare, este în conformitate cu principiul interesului superior al copilului, deoarece instituie termene clare și prompte de examinare a acestor tipuri de cereri, fapt care contribuie la sporirea eficienței intervenției autorităților competente.

2. Codul muncii

2.1. Se propune completarea Codului muncii cu un *Capitol XVI²* nou intitulat „*Munca ce implică contact regulat cu copiii*” în cadrul *Titlului X. Particularitățile de reglementare a muncii unor categorii de salariați*, care să instituie reguli generale obligatorii pentru aplicare de către toți angajatorii la angajarea persoanelor pentru toate profesiile, care implică contact regulat cu copiii, indiferent de sectorul de activitate (public sau privat), ce restricționează accesul la funcțiile respective a anumitor persoane. Articolul 326¹⁰ stabilește o definiție a expresiei „contact regulat cu copii”, iar articolul 326¹¹ alineatul (1) interzice angajarea într-o funcție care implică un contact regulat cu copiii a persoanelor inapte din punct de vedere mintal pentru a practica activități sociale și profesionale cu responsabilitate sporită, față de care este instituită o măsură de ocrotire judiciară, care au fost anterior condamnate printr-o hotărâre judecătorească definitivă sau care se află în calitate de bănuît, învinuit sau inculpat într-o cauză penală pentru o infracțiune, săvârșită cu intenție, asupra unui copil sau cu instigarea sau atragerea unui copil la săvârșirea unei infracțiuni, din următoarele categorii: infracțiuni contra păcii și securității omenirii, infracțiuni de război; infracțiuni contra vieții și sănătății persoanei; infracțiuni contra libertății, cinstei și demnității persoanei; infracțiuni privind viața sexuală; infracțiuni contra familiei și minorilor; infracțiuni contra sănătății publice și conviețuirii sociale; infracțiuni contra securității publice și ordinii publice.

De asemenea, modificarea propusă prin completarea articolului 326¹¹ cu alineatul (2) este necesară pentru profesiile, cum ar fi asistent parental profesionist, părinte-educator, tutore/curator, etc., realizarea cărora se efectuează la domiciliul/reședința temporară a persoanelor care urmează a fi angajate.

Astfel, în contact regulat cu copilul va intra nu doar persoana angajată, da și persoanele, care locuiesc cu persoana dată. În altă ordine de idei, reieșind din principiul interesului superior al copilului, pentru a asigura excluderea riscului în cazul acestor profesii de a intra copilul în contact cu o persoană necorespunzătoare, se propune în cazul profesiilor, realizarea cărora implică traiul copilului cu alte persoane din familia angajatului, acestea, la rândul său, să fie verificate prin prisma săvârșirii infracțiunilor față de copii.

Menționăm că, obligativitatea respectării **asigurării respectării dreptului copilului de a fi protejat de orice formă de violență, abuz, neglijare, exploatare sau trafic**, este prevăzut la art. 23 din Legea nr. 370/2023, precum și în Convenția Organizației Națiunilor Unite cu privire la Drepturile Copilului.

Această propunere este și în conformitate cu **standardele de calitate: serviciile alternative trebuie să respecte standarde stricte de siguranță**. În conformitate cu [*Liniile Directoare ONU pentru Îngrijirea Alternativă a Copiilor*](#), statul, prin intermediul autorităților sale competente, **are rolul de a asigura supravegherea siguranței, bunăstării și dezvoltării oricărui copil plasat în îngrijire alternativă** și revizuirea periodică a caracterului adecvat al măsurilor de îngrijire oferite.

Ca o bună practică, **toate agențiile și unitățile ar trebui să se asigure sistematic că, înainte de angajare, îngrijitorii și ceilalți membri ai personalului care intră în contact direct cu copiii sunt supuși unei evaluări adecvate și cuprinzătoare a eligibilității lor pentru a lucra cu copiii**.

2.2. Completările propuse prin articolul 326¹² vin să completeze documentele ce urmează a fi prezentate de către persoanele, care doresc să se angajeze într-o funcție (din domeniul public și privat), exercitarea cărora prezumă contact regulat cu copiii, care ar confirma respectarea condițiilor de angajare în aceste funcții.

În special, se atrage atenția asupra prezentării certificatului de cazier detaliat care să ateste:

a) **lipsa antecedentelor penale** pentru infracțiunile menționate la art. 326¹¹ alin. (1) lit. c) al Codului muncii propus;

b) **lipsa condamnării**, printr-o hotărâre judecătorească definitivă, pentru infracțiuni cu caracter sexual asupra unui copil, indiferent de stingerea sau anularea antecedentelor penale pentru aceste infracțiuni.

În acest sens, se urmărește instituirea unui nivel sporit de protecție a copiilor în raport cu persoanele condamnate prin hotărâre judecătorească definitivă pentru infracțiuni cu caracter sexual asupra copilului. În acest sens, având în vedere gravitatea și specificul acestor infracțiuni, se consideră justificată menținerea unui standard mai înalt de integritate pentru exercitarea activităților care implică contact regulat cu copii.

Astfel, în cazul săvârșirii infracțiunilor cu caracter sexual asupra unui copil, persoana condamnată nu va putea ocupa o funcție care implică contact regulat cu copiii nici după stingerea antecedentelor.

Normele dreptului penal operează cu instituția reabilitării și cu efectele stingerii antecedentelor penale. Totodată, proiectul de lege nu urmărește instituirea unei sancțiuni penale suplimentare și nici prelungirea consecințelor de natură penală ale condamnării, dar stabilește condiții speciale pentru exercitarea unui spectru îngust de activități,

determinate de obligația statului de a asigura protecția interesului superior al copilului și prevenirea riscurilor la adresa securității și dezvoltării acestuia.

Activitățile țintite de proiect implică un grad ridicat de încredere și responsabilitate față de copii, iar natura infracțiunilor respective justifică aplicarea unei abordări preventive sporite.

Totodată, prevederile invocate din Raportul explicativ la Convenția Lanzarote confirmă marja de apreciere a statelor în stabilirea modalității de implementare a mecanismelor de verificare. În acest sens, proiectul reflectă opțiunea legislativă de a acorda prioritate protecției copilului în raport cu accesul la funcții care implică contact direct și regulat cu copii.

Suplimentar, menționăm că un standard similar privind lipsa antecedentelor, inclusiv cele stinse se regăsesc și în articolul 7 alin. (3) lit. e) din [Legea privind statutul ofițerului de informații și securitate](#) și articolul 6 alin. (4) lit. a) din [Legea privind statutul judecătorului](#).

Astfel, cerința privind lipsa condamnării pentru infracțiuni cu caracter sexual asupra unui copil, indiferent de stingerea sau ridicarea antecedentelor penale aferente acestor infracțiuni, este una proporțională scopului urmărit de protecție a copilului, deoarece are un domeniu de aplicare restrâns, fiind aplicabilă exclusiv în cazul funcțiilor care presupun contact regulat cu copii și vizând doar persoanele condamnate pentru infracțiuni sexuale comise împotriva copilului.

2.3. Articolul 326¹³ urmărește să reglementeze obligația angajatorului de a suspenda un salariat din funcție, în cazurile specificate la punctul 2.1. pe perioada derulării procesului penal. Această măsură va contribui la excluderea potențialului risc de a comite infracțiuni față de copii, utilizând funcția deținută. Suspendarea se dispune din ziua recepționării de către angajator a informației corespunzătoare de la organele abilitate cu atribuții de inițiere a cauzei penale.

În acest sens, organele abilitate cu atribuții de gestionare a proceselor penale, vor trebui să informeze angajatorul despre atribuirea calității de bănuit, învinuit sau inculpat în cadrul unei cauze penale față de o persoană, care este angajată în funcție sau activitate (din domeniul public și privat), exercitarea căreia prezumă contact regulat cu copiii.

2.4. De asemenea, articolul 326¹³ vine să reglementeze încetarea contractului individual de muncă cu salariatul, în circumstanțe ce nu depinde de voința părților, în cazul în care acesta a fost recunoscut vinovat de săvârșirea unei infracțiuni specificate la articolul 326¹¹ alin. (1).

2.5. Articolul 326¹⁴ vizează necesitatea asigurării faptului că toate persoanele angajate în funcțiile (din domeniul public și privat) exercitarea cărora implică contact regulat cu copiii, dețin cunoștințele necesare cu privire la metodele și măsurile de protecție a copiilor împotriva violenței (inclusiv violenței sexuale), neglijării și exploatării, precum și procedurile de raportare obligatorie a cazurilor respective.

3. Codul de procedură civilă

3.1. Se propune completarea *Capitolului XXV¹ Înapoierea copilului și exercitarea dreptului de vizitare a copilului*, cu un nou articol 293⁵.

Această completare urmărește un scop de prevenire a deplasării și reținerii ilicite a copiilor aflați pe teritoriul Republicii Moldova. Astfel, aceasta vine să răspundă situațiilor

în care reprezentantul legal al copilului are motive întemeiate pe probe, că copilul va fi supus deplasării și, ulterior, reținerii în străinătate.

Astfel, menționăm că [Legea nr. 292/2024 privind protecția specială a copiilor împotriva deplasării în străinătate sau reținerii ilicite](#) reglementează procedurile aferente procesului de înapoiere a copilului și de exercitare a dreptului de vizitare a copilului, dar nu stabilește un mecanism de prevenire a fenomenului răpirii internaționale de copii, în sensul Convenției de la Haga asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii.

Competența de a dispune asemenea măsuri, independent de cererile privind înapoierea copilului sau exercitarea dreptului de vizitare, o are instanța judecătorească din raza domiciliului copilului, având în vedere că copilul vizat își poate avea domiciliul oriunde în Republica Moldova, iar plasarea acestei împuterniciri doar în competența Curții de Apel Chișinău (care este unica autoritate judiciară competentă de a soluționa cauzele de deplasare și reținere ilicită) ar crea impedimente pentru reclamant în sensul accesului la instanță și al dispunerii cu promptitudine a măsurilor de protecție menționate. Încheierea instanței este susceptibilă de a fi atacată cu apel, în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă.

Instanța se va pronunța pe fond asupra dispunerii sau refuzului de a dispune măsurile de protecție menționate în 10 zile lucrătoare de la depunerea cererii spre examinare. Totodată, până la soluționarea cauzei în fond, ca măsură de asigurare a faptului că pârâtul nu va scoate copilul vizat peste hotare în timpul examinării cererii, instanța va dispune aplicarea măsurii până la soluționarea cauzei în fond în aceeași zi în care cererea este depusă spre examinare. În [Legea nr. 292/2024 privind protecția specială a copiilor împotriva deplasării în străinătate sau reținerii ilicite](#), este stabilit că Curtea de Apel Chișinău, judecând cauzele de deplasare sau reținere ilicită a copilului, dispune asemenea măsuri în aceeași zi.

Această diferență reiese din faptul că, în cazul Curții de Apel Chișinău, cererea este înaintată în cadrul procesului examinării cererii prin care se solicită înapoierea copilului, Curtea fiind deja familiarizată cu dosarul și cu circumstanțele cauzei. În cazul examinării cauzelor în sensul articolului 293⁵ propus, menționăm că acestea se examinează până la scoaterea copilului peste hotare, întrucât are un scop preventiv. În acest sens, instanța trebuie să aibă la dispoziție suficient timp pentru a putea judeca cauza și decide cu privire la dispunerea măsurii de protecție.

Totodată, măsura de protecție va fi aplicată, în cazul în care instanța de judecată dă curs cererii în baza probelor cercetate, pe o durată determinată ori până la încetarea motivelor care au justificat-o.

Normele propuse răspund unei necesități reale, semnalate inclusiv de practicienii implicați în aplicarea Convenției de la Haga din 1980. În practică, s-a constatat că reclamantul este nevoit să aștepte producerea efectivă a deplasării sau reținerii ilicite a copilului de către celălalt reprezentant legal pentru a putea iniția procedurile judiciare corespunzătoare, chiar și în situațiile în care intenția de deplasare ilicită este cunoscută și susținută prin anumite probe.

Măsura propusă este apreciată ca fiind proporțională cu scopul legitim urmărit, și anume prevenirea răpirii internaționale a copilului și protejarea interesului superior al acestuia. În lipsa unor motive întemeiate prin probe, instanța nu va dispune aplicarea măsurilor de protecție solicitate.

Totodată, chiar și în situația dispunerii unei asemenea măsuri, aceasta urmărește exclusiv asigurarea respectării interesului superior al copilului și se întemeiază pe existența unor probe concrete care justifică intervenția instanței. În acest context, dreptul la liberă circulație nu are caracter absolut și poate fi supus unor restrângeri, cu condiția ca acestea să fie prevăzute de lege, să urmărească un scop legitim și să respecte cerințele de proporționalitate.

În vederea garantării caracterului echitabil și urgent al procedurii, standardul pentru dispunerea măsurii constă în existența unor motive fundamentate prin probe. Cererea va fi examinată de instanță în aceeași zi, sub aspectul admisibilității și al caracterului temeinic al acesteia. Ulterior, în termen de 10 zile, instanța se va pronunța asupra fondului cauzei, menținând măsura dispusă sau declarând cererea neîntemeiată.

Suplimentar, atragem atenția că anumite state instituie reglementări chiar mai restrictive în scopul prevenirii deplasărilor ilicite ale copiilor. Astfel, în România, potrivit art. 30 alin. (1) lit. b) din [Legea nr. 248/2005](#) privind regimul liberei circulații a cetățenilor români în străinătate, un părinte nu poate părăsi teritoriul României cu copilul fără declarația notarială prin care celălalt părinte își exprimă consimțământul cu privire la efectuarea de călătorii în străinătate.

3.2. Se propune ajustarea titlului *Capitolului XXV*¹, astfel încât să asigure aspectul de prevenire pe care completările de mai sus urmează să-l reglementeze.

4. [Codul de executare](#)

Se propune modificarea alineatului (1) al art. 110 din *Codul de executare nr. 443/2004* în vederea includerii unei poziții noi de venituri care nu vor putea fi urmărite *incaso*.

Astfel, veniturile sub formă de prestații sociale sau ajutoarele bănești, acordate de către autoritățile statului și încasate de familie pentru copil **reprezintă un bun al său**, oferit exclusiv în interesul superior al acestuia (inclusiv pentru a preveni apariția riscului/dificultății care să conducă la separarea copilului de mediu familial). Prevederea vizată este susținută și de alte prevederi ale Codului de executare, în speță, art. 89. lit. b) – unde este stipulat că *nu pot fi urmărite bunurile copiilor debitorului*.

5. [Legea cu privire la prevenirea și combaterea violentei împotriva femeilor și a violenței în familie](#)

Modificarea propusă a fi operată la articolul 15 alineatul (4)¹ vine să asigure faptul că programul de vizitare a copilului, solicitat de către părintele, care este agresor familial, nu va fi stabilit în cazul în care acest fapt contravine interesului superior al copilului. Astfel, decizia privind stabilirea programului sau refuzul stabilirii programului va fi luată în baza circumstanțelor fiecărui caz particular. Menționăm că potrivit proiectului de lege, programul de întreveneri va fi stabilit de instanța de judecată. Acest lucru reiese din faptul că la 2 aprilie 2026, Parlamentul a adoptat în primă lectură proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (protecția copilului și executarea hotărârilor privind exercitarea drepturilor părintești). Potrivit Articolului I, punctul 3 din proiectul sus-menționat, stabilirea programului de întreveneri îi va reveni în mod exclusiv instanței de judecată.

6. [Legea privind regimul juridic al adopției](#)

6.1. Alineatul (2) din articolul 7 din *Legea nr. 99/2010* privind regimul juridic al adopției și-a pierdut relevanța urmare a adoptării Legii nr. 256/2023 pentru modificarea

unor acte normative (reforma sistemului de asistență socială „Restart”), context în care se propune abrogarea acesteia. Menționăm că, autoritatea tutelară teritorială își realizează atribuțiile în materia adopției în baza Legii nr. 99/2010, fără necesitatea aprobării un regulament cadru aprobat de Guvern. În acest sens, atragem atenția că, reieșind din practica dezvoltată pe parcursul anilor, nu s-a constatat necesitatea unui regulament-cadru în acest domeniu, Legea nr. 99/2010 oferind deja toate reglementările necesare, iar instrumentele de lucru pentru implementarea acesteia sunt aprobate prin Ordinul ministrului muncii și protecției sociale nr. 34/2026 cu privire la aprobarea modelelor instrumentelor de lucru în domeniul protecției copilului.

6.2. Se propune completarea articolului 10 al acestei legi cu alineatul (3²) prin care stabilește obligația autorității tutelare teritoriale care a solicitat separarea fraților prin adopție de a emite o dispoziție prin care va stabili măsuri ce vor avea drept scop facilitarea comunicării și menținerea legăturilor dintre frați, ținând cont de vârsta, gradul de maturitate, dorințele, sentimentele fraților și de gradul de informare a acestora cu privire la adopție.

6.3. În condițiile în care, în perioada de încredințare a copilului în familia adoptatorului acesta are grijă de creșterea și îngrijirea copilului, fără dreptul de a încheia acte juridice, astfel exercitând atribuțiile unui responsabil legal, se impune necesitatea reglementării acestui aspect atât în *Legea privind regimul juridic al adopției* cât și în *Legea privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți*, care reglementează în art. 12⁴ cine poate fi reprezentantul legal al copilului precum și responsabilul legal al acestuia. Astfel, în Legea 99/2010 modificarea va fi inclusă la art. 29, alin. (10), iar în Legea 140/2013 la art. 12⁴ completarea alin. (2) cu lit. d).

6.4. Deși Legea privind regimul juridic al adopției reglementează fiecare etapă a procedurii de adopție, totuși, după finalizarea etapei de încredințare a copilului în familia adoptatorului, cadrul legal nu prevede un termen când adoptatorul poate depune cererea de încuviințare a adopției în instanța de judecată acest termen fiind extins sub influența autorității tutelare teritoriale nejustificat. De asemenea, se constată în practică că, adoptatorii sunt impuși de a apela la serviciile unui avocat pentru a depune cererea în instanța de judecată și nu beneficiază de un suport juridic din partea autorității tutelare teritoriale. Astfel se propune reglementarea în art. 30, la alin. (1) a obligativității autorității tutelare teritoriale de a oferi suport adoptatorului în procesul de depunere a cererii de încuviințare a adopției în instanța de judecată, respectând în acest sens un termen de 5 zile lucrătoare.

7. Legea privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți

7.1. Completarea propusă la articolul 7 din *Legea nr.140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți* este necesară pentru:

- a reglementa o soluție practică în cazul neîndeplinirii de către autoritățile tutelare locale a atribuțiilor atunci când există un pericol iminent pentru viața sau sănătatea copilului. În practică, s-au constatat situații în care în procesul de implementare a prevederilor actelor normative în domeniul protecției copilului, unii reprezentanți ai autorității tutelare locale nu intervin în regim de urgență ca urmare a recepționării sesizării

cu privire la cazul aflării unui copil în situație de risc, deși această atribuție este prevăzută expres în [Legea nr. 140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți](#). Prezentul proiect de lege vine să ofere o soluție pentru astfel de cazuri.

- a asigura că prestațiile destinate copiilor ajung în mod efectiv la copil. Menționăm că prestațiile stabilite copiilor sunt ridicate și gestionate de către reprezentanții legali ai acestora. În cazul copiilor separați de părinți și plasați în servicii alternative de îngrijire, reprezentarea intereselor acestora se realizează de către alte persoane desemnate de către autoritatea tutelară teritorială, în dependență de forma de plasament instituită.

7.2. Completarea propusă la articolul 11 alineatul (3) din Legea nr. 140/2013, vine în scopul extinderii termenului maxim de plasament de urgență *de la 45 de zile calendaristice la 45 de zile lucrătoare*. În practică se constată că în unele cazuri pentru a asigura plasamentul planificat al copilului (etapa următoare după expirarea termenului de plasament de urgență) termenul de 45 de zile calendaristice nu este suficient, pentru a asigura acțiunile ce urmează a fi întreprinse în acest sens, și anume, de ex. nu este posibilă determinarea statutului de copil rămas temporar fără ocrotire părintească în cazul în care la temeiul stabilirii acestuia este necesar să fie emisă o hotărâre a instanței de judecată pe faptele specificate în art. 14 din Legea nr. 140/2013, care nu a fost emisă în perioada menționată.

7.3. Completarea propusă la lit. b) a alineatului (2) din art. 12 din *Legea nr. 140/2013*, după cuvântul „profesionistă” cu textul „și alte servicii stabilite în mod corespunzător de Guvern” se realizează luând în considerare că urmare a identificării necesităților de dezvoltare a serviciilor sociale în comunități, se examinează și se dezvoltă servicii sociale noi. Astfel, printre ultimele servicii sociale de tip familial, cu privire la care a fost aprobat [Regulamentul-cadru de activitate](#), este Serviciul social „Locuință socială asistată”, care este un serviciu social de tip familial.

Astfel, pentru a asigura corelarea prevederilor actului normativ supus modificării, cu diferite forme de plasament, care sunt dezvoltate, reieșind din evaluarea necesităților de dezvoltare a serviciilor sociale în comunități, se propune modificarea vizată, care are caracter tehnic.

7.4. Operarea modificărilor la alineatul (5) din articolul 12 decurge din faptul că aceste servicii sunt destinate și oferite copiilor, nu persoanelor care au atins vârsta majoratului, care au deja capacitate deplină de exercițiu. Potrivit articolului 1 din această lege, obiectul ei este reglementarea procedurilor de identificare, evaluare, asistență, referire, monitorizare și evidență a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți. Astfel, adulții nu pot cădea sub incidența prevederilor acestei legi, pentru fiind aplicabile alte reglementări.

7.5. Articolul 13⁵ alineatul (1) care stabilește temeiurile încetării custodiei, se propune a fi completat cu temeiul decesului custodelui sau a copilului. În practică, au fost întâlnite situații în care custodele decedează, iar acest temei nu poate fi invocat de autoritatea tutelară locală care a instituit custodia atunci când emite dispoziția privind încetarea custodiei, în conformitate cu alineatul (2) din acest articol, deoarece asemenea temei nu este prevăzut de cadrul normativ la moment. Astfel, se propune înlăturarea acestei omisiuni legislative prin reglementarea expresă a acestei situații.

7.6. De asemenea, se propune includerea la articolul 14 alineatul (1) care reglementează atribuirea statutului de copil rămas temporar fără ocrotire părintească, a categoriei copiilor străini sau apatrizi, care au intrat pe teritoriul Republicii Moldova fără a fi însoțiți de o persoană adultă care să fie responsabilă pentru ei prin lege sau au fost lăsați pe teritoriul Republicii Moldova fără un act juridic.

Astfel, acestei categorii de copii i se va putea atribui statutul de copil rămas temporar fără ocrotire părintească, fapt ce le va permite să beneficieze de protecția acordată de acest statut.

8. Legea privind măsurile și serviciile destinate copiilor cu comportament deviant

Se propune abrogarea acestei legi. Menționăm că în cadrul *Planului de acțiuni al Consiliului European pentru Republica Moldova (2021-2024)*, la solicitarea Ministerului Muncii și Protecției Sociale a fost realizat Raportul privind „*Revizuirea Legii nr. 299 privind măsurile și serviciile destinate copiilor cu comportament deviant din Republica Moldova*”. Potrivit analizei din acest raport, au fost înaintate recomandări cu privire la dezvoltarea în continuare a legislației privind protecția copiilor aflați în conflict cu legea care nu au împlinit vârsta răspunderii penale în Republica Moldova.

Printre recomandările formulate, a fost îmbinarea/comasarea prin [Legea nr.299/2018 privind măsurile și serviciile destinate copiilor cu comportament deviant](#) cu [Legea nr.140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți](#), astfel încât să fie **o singură lege specială**, care să cuprindă toate categoriile de copii aflați în situație de risc, inclusiv copiii care au săvârșit o abatere contravențională/penală și nu au atins vârsta răspunderii, dar au o problemă socială/comportamentală/emoțională complexă.

Drept urmare a acestei recomandări, prin [Legea nr. 256/2023](#), a fost modificată [Legea nr.140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți](#) prin completarea art. 8 cu o categorie nouă de copii aflați în situație de risc, și anume ***copiii care sunt expuși riscului de a comite infracțiuni sau se află în conflict cu legea***, față de care autoritatea tutelară locală este obligată să se autosesizeze și/sau să asigure recepționarea și înregistrarea sesizărilor.

Această acțiune legislativă a consolidat protecția acestei categorii de copii așa încât aceștia beneficiază de protecție specială din partea autorităților competente, în aceleași condiții ca și ceilalți copii aflați în situație de risc, specificați în articolul 8 din *Legea nr. 140/2013*, cum ar fi copiii supuși violenței sau copiii care practică vagabondajul, cerșitul sau prostituția.

De asemenea, recomandarea abrogării Legii nr. 299/2018, urmare a modificărilor operate la *Legea nr. 140/2013*, a fost reflectată și în [Raportul de evaluare ex-post de impact a Legii nr. 299/2018 privind măsurile și serviciile destinate copiilor cu comportament deviant](#), context în care urmează a fi realizată prin prezentul proiect de act normativ.

În contextul celor menționate, abrogarea Legii nr. 299/2018 este de ordin tehnic, deoarece aspectele ce vizează intervențiile necesare pentru a asigura protecția copiilor din categoria vizată sunt reglementate prin *Legea nr. 140/2013* și Hotărârea Guvernului nr. 270/2014.

9. Legea cu privire la activitatea de voluntariat

Se propune instituirea aceluiași standard urmărit în Codul muncii și în Legea cu privire la activitatea de voluntariat. În acest sens, se propune completarea articolului 16 din această Lege (care reglementează contractul de voluntariat) cu două alineate noi pentru a oglindi cerințele stabilite la articolul 326¹¹ alineatul (1) și articolul 326¹² alineatul (1) din Codul muncii. Prin asta se urmărește asigurarea aceluiași nivel de protecție a copilului în toate tipurile de activitate.

10. Se propune intrarea în vigoare a prezentului proiect de lege la expirarea a trei luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, proiectul derogă de la termenul general de o lună prevăzut de art. 56 alin. (1) din Legea nr. 100/2017, stabilind un termen de 3 luni. Această opțiune este determinată de necesitatea obiectivă de a asigura informarea părților implicate în procesul de implementare a cadrului normativ vizat.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Opțiuni alternative nu au fost identificate.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Modificările propuse vor consolida capacitatea instituțiilor publice/autorităților de a asigura protecția copilului, prin măsuri preventive reglementate expres în cadrul normativ relevant.

Un impact important va avea și introducerea unor reguli stricte privind angajarea în funcții cu contact regulat cu copiii în sectorul public. Instituțiile publice vor trebui să stabilească mecanisme eficiente de schimb de date cu organele de urmărire penală și să asigure instruirea obligatorie a personalului angajat privind protecția copilului.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Prezentul proiect de act normativ nu necesită alocare de mijloace financiare suplimentare.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Modificările propuse în prezentul proiect produc un impact asupra sectorului privat, deoarece presupun introducerea unor restricții privind ocuparea pozițiilor care implică un contact regulat cu copiii, în scopul prevenirii riscurilor de abuz și asigurării unui mediu sigur pentru aceștia.

Astfel, angajatorii vor fi obligați să verifice antecedentele penale ale candidaților pentru infracțiuni săvârșite împotriva copiilor sau persoanelor care se află în imposibilitatea de a se proteja.

De asemenea, angajatorii vor verifica dacă este apt din punct de vedere mintal pentru a practica activități sociale și profesionale cu responsabilitate sporită, dacă este bănuțit, învinuit sau inculpat într-o cauză penală pentru anumite infracțiuni, precum și dacă față de candidat este instituită o măsură de ocrotire judiciară. Totodată, angajatorii vor fi obligați să asigure instruirea salariaților în domeniul protecției copilului.

4.4. Impactul social
Prezentul proiect de lege produce un impact social pozitiv important asupra copilului deoarece vine să asigure garanții suplimentare și mecanisme eficiente de asigurare a siguranței și bunăstării acestuia.
În special, modificările propuse să consolideze protecția copilului în situațiile de violență și conflict în familie, prin limitarea contactului cu părintele agresor și asigurarea că interesul superior al copilului prevalează în orice decizie. Aceasta reduce riscul expunerii copiilor la medii lipsite de siguranță și sprijină un climat familial mai stabil.
În final, subliniem că instituirea unui mecanism de prevenire a deplasării sau reținerii ilicite a copilului va contribui în mod esențial la prevenirea conflictelor transfrontaliere și, astfel, la reducerea traumelor emoționale cauzate copilului din cauza separării forțate de celălalt părinte/reprezentant legal. Crearea unui instrument procedural eficient și accesibil la nivel național, va permite autorităților să intervină înainte ca orice situație să escaladeze într-un caz de răpire internațională a copiilor, un fenomen care este dificil de gestionat și presupune proceduri îndelungate.
4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal
Implementarea prevederilor prezentului proiect se va asigura cu respectarea legislației privind protecția datelor cu caracter personal.
4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen
Prevederile prezentului proiect se aplică fără discriminare între femei și bărbați, fete și băieți.
4.5. Impactul asupra mediului
Nu este aplicabil.
4.6. Alte impacturi și informații relevante
Nu este aplicabil.
5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE
5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională
Nu este aplicabil.
5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE
Nu este aplicabil.
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ
Anunțul privind inițierea elaborării proiectului actului normativ a fost plasat pe portalul: particip.gov.md și poate fi accesat la următorul link: https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/16365 .
În scopul respectării prevederilor <i>Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional</i> , proiectul și nota de fundamentare au fost plasate pe platforma guvernamentală www.particip.gov.md și pe pagina web oficială a Ministerului Muncii și Protecției Sociale și poate fi accesat la următorul link: https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/16365 .

Totodată, în conformitate cu prevederile pct. 229-231 din Regulamentul Guvernului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 610/2018, proiectul, nota de fundamentare și sinteza obiecțiilor și propunerilor (recomandărilor) la proiect au fost încărcate în e-legiferare și expediate spre avizare /expertizare repetată ministerelor și instituțiilor interesate.

7. Concluziile expertizelor

Proiectul a fost supus expertizării juridice și anticorupție de către Ministerul Justiției și Centrul Național Anticorupție.

Concluziile expertizelor Ministerului Justiției și a Centrului Național Anticorupție au fost reflectate în Sinteza obiecțiilor și propunerilor (recomandărilor) la proiectul lege, iar propunerile și obiecțiile au fost luate în considerare la definitivarea proiectului.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Proiectul de lege se încorporează în cadrul normativ în vigoare.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Pentru a asigura implementarea prevederilor prezentului proiect de act normativ se va realiza informarea autorităților/instituțiilor statului, care au participat în procesul de avizare/expertizare a prezentului proiect, precum și a populației cu privire la prevederile acestuia pe toate căile disponibile, pentru a asigura implementarea prevederilor adoptate.

Secretar de Stat

Vasile CUȘCA